

27 Οκτωβρίου 2019

Βάσος Βέργης, ένας γιατρός θρύλος

[Πολιτισμός / Ιστορία](#)

[Μανώλης Δημελλάς](#)

Λαμπύριζε, φέγγιζαν τα μάτια του ένα κορεσμένο κόκκινο, φωτιά και αίμα, εκρήξεις από τις οβίδες έσκαγαν σχεδόν πάνω στα πόδια του, όμως δεν έκανε βήμα προς τα πίσω, ταξίδευε, χάιδευε με το μυαλό τη θάλασσα, ενώ το σώμα, στα σκληρά βουνά της Ηπείρου, ήταν παραδομένο στην ατέλειωτη μάχη.

Κουρασμένος, με στομωμένο, κατακόκκινο, σπαθί που μύριζε αίμα, έσφιξε ξανά τα δόντια και ξαναρίχτηκε με ορμή πάνω στους Τούρκους, για όπλο διάλεγε πάντα ξίφος, ήθελε να βλέπει στα μάτια τον αντίπαλο, να ρισκάρει, κάθε στιγμή της μάχης.

Το 5ο σώμα Γαριβαλδίνων ήταν το δικό του, όλοι μιλούσαν για τον άφοβο γιατρό, εκείνον, που εμπύχωνε μόνο με ένα βλέμμα.

Είναι ο Βωλαδιώτης, ο Βάσος Βέργης, ένας Καρπάθιος που δεν έπαιξε με τα τερτίπια της μοίρας, επέλεξε να γράφει την δική του, προσωπική ιστορία, πήγαινε, οδηγούσε το πεπρωμένο, όπως και όπου ήθελε εκείνος.

Η μάχη του Δρίσκου, στα Γιάννενα, τον βρήκε γερά προετοιμασμένο, είχε δουλέψει σε όλα τα όπλα και οι πέντε προηγούμενες, απανωτές μάχες, είχαν αφήσει μόνο μικρές ουλές, αδιάφορα σημάδια, στο κουρασμένο και πεινασμένο του κορμί.

Κουβέντιαζε για ώρα με την ανιψιά του στρατηγού, Αλεξάνδρου Ρώμα, της επαναλάμβανε λεπτομέρειες, για το δέσιμο των τραυμάτων και την γρήγορη επούλωση των πληγών, όταν εκείνη τον ρώτησε γιατί ανέβηκε εκεί πάνω, τι στην ευχή, περίμενε από τούτο τον αγώνα.

Ο Βάσος ήταν στα 31, μα είχε μια ζωή πιο γεμάτη από όλους μαζί τους στρατηγούς.

Πήγε προς την φωτιά, έβαλε λίγο κονιάκ, το μόνο που είχε απομείνει από τα εφόδια, έβγαλε τον επενδύτη και έκανε να το φορέσει στην Ασπασία, εκείνη δυσανασχέτησε, με μια γρήγορη κίνηση γύρισε πίσω το βαρύ μπλέ ρούχο και τον ξαναρώτησε, για την καταγωγή και την διαδρομή του.

Ξεκίνησε να μιλά για το βουνό που μόλις κατάκτησαν, το Δρίσκο, που του θύμιζε λίγο τα δικά του μέρη, όχι δεν έμοιαζε με την Κάρπαθο, όμως στον αναγκαστικά ξενιτεμένο, όλα μοιάζουν με τον τόπο που γαληνεύει η ψυχή.

Ο Βωλαδιώτης άφοβος γιατρός

Γεννήθηκε στα 1881, στην Βωλάδα της Καρπάθου, ήταν μοναχοπαίδι, κανακάρης, που λέμε εμείς οι Καρπάθιοι, της τόπε και χαμογέλασε, δείχνοντας τα ολόλευκα

δόντια του.

Προσπέρασε βιαστικά τα κανακαρίκια του, άλλωστε ποτέ δεν τον ενδιέφεραν, ούτε έπαιρνε στα σοβαρά το χρήμα και μπήκε στο ζουμί.

Από το δημοτικό ξενιτεύτηκε, στη Ρόδο στο Βενετόκλειο γυμνάσιο, ολοκληρώνει τα μαθητικά του χρόνια, ο πιτσιρίκος μετανάστης ανεβαίνει στην Αθήνα.

Εκεί και πριν καλά καλά κλείσει τα δεκαοκτώ, ήρθε το προξενιό, η Μαρία από το χωριό της μάνας, τα Μεσοχώρια της Καρπάθου, μια κούκλα κανακάρα, που την γυρόφερνε από τα μικρά του, έγινε το ταίρι, ενώ μάθαινε την Αθήνα και τους δρόμους στου Ψυρρή, που ήταν τότε τα Καρπάθικα στέκια.

Το πρώτο και μοναδικό τους παιδί, η Μαρίκα, έρχεται στον κόσμο το 1902, με τον Βάσο στα 23, να τελειώνει την ιατρική Αθηνών και να ετοιμάζεται για μετεκπαίδευση στο Παρίσι.

Ο Βάσος της μιλά για τα χρόνια του στα ξένα, δείχνει να ξέρει καλά τα στενά της Μονμάρτης και τα σκοτεινά γεφύρια του Σηκουάνα.

Το πανεπιστήμιο, οι σπουδές όλα έγιναν με την χορηγία της φιλότιμης νονάς του, η μελέτη και τα ιατρικά βιβλία ήταν εύκολα για τον εκπαιδευόμενο χειρουργό.

Έπαιρνε, ρουφούσε τα γράμματα και εντυπωσίαζε τους καθηγητές του, που τον ξεχώρισαν για την ικανότητα του στο νυστέρι.

Όσο καλός ήταν στο μάθημα, άλλο τόσο ήταν στην καθημερινή παρουσία στα καπηλειά και το νυχτερινό Παρίσι, εκεί έμαθε και αγάπησε την τέχνη του ξίφους, διδάχθηκε τον χειρισμό του σπαθιού και κάθε τόσο έμπλεκε σε μονομαχίες, που τον έκαναν πιο δεξιοτέχνη. Έλεγε και ξανάλεγε, το ίδιο θέλουν, ο χειρουργός και ο ξιφομάχος, το σταθερό χέρι.

Τα έξι χρόνια στην Γαλλία δεν τον άλλαξαν, ούτε και ξέχασε την πρώτη και ίσως μοναδική αγάπη του.

Μισούσε θανάσιμα τους κατακτητές Τούρκους και ο τόπος του, η Δωδεκάνησος, η Κάρπαθος, ήταν κάτω από τον Οθωμανικό ζυγό.

Με την επιστροφή του στην Αθήνα, άνοιξε κλινική στο Θησείο, παράλληλα ξεκίνησε την αγωνιστική δράση, έπρεπε με κάθε τρόπο να φανεί η Ελληνικότητα της Δωδεκανήσου. Δεν υπήρχαν περιθώρια για ολιγωρίες.

Η Ασπασία τον είχε ξεχωρίσει από μέρες, ήταν η ευκαιρία να μιλήσει με τον

περίεργο, Καρπάθιο γιατρό, μα τώρα πια είχε καταλάβει, την άσβεστη φωτιά στα σωθικά του Βάσου Βέργη, πολέμουσε στο πλευρό των Γαριβαλδίνων, οι Ιταλοί καιρό τώρα είχαν πόλεμο με τους Τούρκους, μόλις πριν λίγους μήνες, την Άνοιξη του 1912, είχαν κερδίσει την Κυρηναϊκή και τα Δωδεκάνησα, έφθαναν σαν απελευθερωτές και έλεγαν πως ετοίμαζαν την απόδοση των νησιών στην μητέρα Ελλάδα.

Ο γιατρός περίμενε, την στιγμή που θα επέστρεφε στην ελεύθερη Κάρπαθο, πίστεψε στην πρόθεση των Ιταλών και είχε ταχθεί στο πλευρό του Γκαριμπάλντι, που με το εθελοντικό σώμα στρατού, πάλευε για την απελευθέρωση της Μακεδονίας.

Μα όλοι οι εθελοντές, Κρήτες και άλλοι Δωδεκανήσιοι, είχαν ίδιες σκέψεις στο μυαλό, έδιναν όλο τους είναι, για την σκλαβωμένη πατρίδα.

Τα κανόνια των Τούρκων λυσομανούσαν, όσο ξημέρωνε γέμιζε πτώματα το βουνό.

Ο Βάσος μπήκε στη σκηνή και προετοίμασε τους δικούς του, ξεσήκωνε έναν-έναν τους εθελοντές, παπάδες, πολιτικοί, δάσκαλοι, καθημερινοί, άγνωστοι, αληθινοί αγωνιστές ήρωες, στάθηκε και ψιθύρισε κάτι σε έναν άλλο Καρπάθιο, τον δαιμόνιο Αντώνη Σκορδαρά.

Θα έπρεπε να κρατήσουν το ύψωμα, περιθώρια δεν υπήρχαν, ο Δρίσκος ήταν ένα βήμα πριν το πέραςμα για τα Γιάννενα.

Με το ξίφος βγαλμένο από το θηκάρι, όρμησε στη μάχη, λίγο νωρίτερα είχαν φέρει νεκρό και τον Λορέντζο Μαβίλη, ξεψύχησε, για μια πατρίδα μάνα.

Οι Τούρκοι αποφεύγοντας την σώμα με σώμα, μάχη, χρησιμοποιούσαν το πυροβολικό και οι ομοβροντίες έπεφταν αδιάκριτα σε όλα τα υψώματα του βουνού.

Το χάραμα της 27 Νοεμβρίου 1912, θραύσματα οβίδας αντάμωσαν με το δεξί χέρι του Βάσου, συμπαραλιάζοντας τον τένοντα, το τραύμα ήταν βαθύ, έβγαλε εκτός μάχης τον γιατρό, αγωνιούσε τώρα και για την ιατρική του καριέρα, έτσι σακατεμένος δεν θα μπορούσε να ξαναγγίξει ούτε το νυστέρι.

Ο Βέργης έφυγε βιαστικά για το Παρίσι, όλες οι ελπίδες σε ένα παλιό συμμαθητή και φίλο, Γάλλο χειρουργό, οι τένοντες κολλήθηκαν έπειτα από μια επιτυχημένη εγχείρηση, επέστρεψε αισιόδοξος στην Αθήνα.

Στην Ελλάδα έφερνε ήδη το στίγμα του φιλοβασιλικού, ο Βάσος, πίστευε αληθινά και φλογερά στον Γεώργιο Α΄ και έπειτα στον Κωνσταντίνο, όλες οι ελπίδες του ήταν επάνω τους και δεν άφηνε αφορμή να που να μην προωθεί φιλοβασιλικές

σκέψεις που τις έκανε πύρινους λόγους.

Στις στιγμές του εθνικού διχασμού, στα 1915, φυλακίστηκε και η γυναίκα του Μαρία οργάνωσε την απόδραση από την αστυνομική διεύθυνση Αθηνών.

Έδωσε το άλογο του Βάσου στην είσοδο και πριν προλάβουν οι φύλακες να αντιδράσουν εξαφανίστηκε από τα μάτια τους. Φυγόδικος, κυνηγημένος έπεσε πάνω στην μοναδική, άνιση μάχη των ανθρώπων, το χέρι του θανάτου, που δεν κόβεται, ούτε και τραβιέται πίσω.

Ο χάρος πήρε στα 1916, τη σύζυγό του Μαρία, αφήνοντας τον ίδιο και την δεκαοχτάχρονη πια κόρη τους, Μαρίκα, ολομόναχους.

Ο Βάσος Βέργης τα επόμενα χρόνια αφιερώνεται στην ιατρική τέχνη, είναι η δεκαετία του 1920 που δεν είναι μόνο η απώλεια της γυναίκας του, εξίσου μεγάλη είναι η απογοήτευση του, από τους δήθεν απελευθερωτές, τους Ιταλούς.

Στις αρχές του 1920, (1923) με τον συντοπίτη του Θεοχάρη Σακελλαρίδη ίδρυσαν κλινική που εξυπηρετούσε τους φτωχούς δίχως πληρωμή. Έγραψε αρκετά άρθρα με θέμα τις εγχειρήσεις που πραγματοποιούσε, κήλη, σκωληκοειδίτιδας, λαπαροτομία, αμυγδαλεκτομή.

Μάταια περίμενε την απελευθέρωση των νησιών και την γαλανόλευκη υψωμένη στο χωριό του, την Βωλάδα της Καρπάθου. Ο Βέργης αρχίζει έναν καινούριο αγώνα, αυτή τη φορά είναι απέναντι στην φασιστική κατοχή, έτσι επικηρυγμένος δεν έχει καμιά πιθανότητα για ένα ταξίδι επιστροφής, προς στον αγαπημένο τόπο του.

Το μίσος του χειρούργου κατά των κατακτητών φούντωνε με τα χρόνια, έτσι με το ξέσπασμα του πολέμου έκανε ίσως την σπουδαιότερη, αυτόνομη πολεμική επιχείρηση, των ημερών του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

Ο εξηντάχρονος γιατρός σχεδίασε και αποφάσισε να υλοποιήσει ένα παράτολμο, ριψοκίνδυνο σχέδιο, που όμως έμελλε όχι μόνο να γελοιοποιήσει τους κατακτητές, αλλά κυρίως να γεμίσει θάρρος τους αντάρτες αγωνιστές, αφού ο πόλεμος εξελίσσεται πρώτα από όλα σε ψυχολογικό επίπεδο.

Δημιούργησε και χρηματοδότησε μια ομάδα δεκαοκτώ κομάντος ανταρτών και την νύχτα της 17ης προς 18ης Νοεμβρίου 1940, ξεκίνησαν με ένα καΐκι από τη Σάμο και αποβιβάστηκαν στο Αγαθονήσι. Ο στόχος ήταν να πιάσουν Ιταλούς καραμπινιέρους αιχμαλώτους και να συλλέξουν πληροφορίες για τις Ιταλικές δυνάμεις στα Δωδεκάνησα. Στο νησί υπήρχε φυλάκιο

χωροφυλακής, με εφτά ή οχτώ караμπινιέρους και στρατιωτικό φυλάκιο, με δεκαπέντε περίπου Ιταλούς καταδρομείς. Οι Έλληνες κομάντος επιτέθηκαν στο φυλάκιο της χωροφυλακής, σκότωσαν έναν ή δύο караμπινιέρους και αιχμαλώτισαν τους υπόλοιπους.

Ο Βέργης ειδοποίησε τους Ιταλούς από τον ασύρματο (μιλούσε άπταιστα τα Ιταλικά όπως και Γαλλικά), προσποιήθηκε τον Ιταλό αξιωματικό και εξέπεμψε σήμα για βοήθεια αναφέροντας την ολομέτωπη επίθεση που δήθεν δεχόταν ο εκεί στρατιωτικός σταθμός.

Οι Ιταλοί βομβάρδισαν το Αγαθονήσι καταστρέφοντας ολοσχερώς τις δικές τους εγκαταστάσεις.

Αμέσως μετά σήκωσαν Τουρκική σημαία και επέστρεψαν στη Σάμο μέσω των Τουρκικών υδάτων για να μην εντοπιστούν από τα Ιταλικά αεροπλάνα που εκείνος νωρίτερα ειδοποίησε.

Οι Ιταλοί αντέδρασαν λυσσαλέα, σε αντίποινα βομβάρδισαν το Βαθύ και το Τηγάνι, (σημερινό Πυθαγόρειο) της Σάμου.

Η κίνηση του Βάσου Βέργη στην αρχή αντιμετωπίστηκε με δυσπιστία και διασταγμό από την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία, ήταν όμως τέτοια η αποδοχή από τον λαό, που γρήγορα ο Μεταξάς άλλαξε στάση και κάλεσε το Βάσο Βέργη, αλλά και τους συντρόφους του, στην Αθήνα, τους παρασημοφόρησε σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία. Μάλιστα απένειμε τιμητικά την θέση του ταγματάρχη του Ελληνικού στρατού στον γιατρό.

Αμέσως μετά ο Βάσος αναχώρησε για τον έξω, ελεύθερο κόσμο.

Αμερική, Καναδάς, Νότια Αφρική, δεν ήταν η αναψυχή, μα η προβολή του Δωδεκανησιακού προβλήματος που ο γιατρός ένωθε την ευθύνη, θεωρούσε την πιθανή σιωπή σαν την απόκρυψη της αλήθειας και το χρέωνε στον εαυτό του.

Επέστρεψε στην Αθήνα στο τέλος του πολέμου, για μια ακόμη φορά ήταν επικηρυγμένος από τους κατακτητές, συνάντησε την δικιά μας τραγική Ελληνική σφαγή, τον εμφύλιο.

Η πρώτη σκέψη του να μονιάσουμε, θεωρούσε τον Ελλάς και τους Ελλασίτες πρωτεργάτες του αγώνα και της νίκης, έτσι έσπευσε στα γραφεία τους, στην Αθήνα.

Παρουσιάστηκε στον πρώτο καπετάνιο που συνάντησε και αφού του μίλησε για τον αδιαμφισβήτητο ρόλο στην επόμενη κυβέρνηση, πρότεινε να σταματήσουν οι

εμφύλιες μάχες και οι σκοτωμοί.

Πάνω στη κουβέντα ανέφερε το όνομα του και τον αναγνώρισαν, θυμήθηκαν ότι πρόκειται για έναν φιλοβασιλικό και φοβούμενοι για ένα προφανώς σταλμένο ρουφιάνο των αντιπάλων, έκαναν μπροστά για να τον συλλάβουν. Εκείνος αντέδρασε γρήγορα, πήδηξε βιαστικά από το παράθυρο, του πρώτου ορόφου, τσακίστηκε σπάζοντας το πόδι του και διέφυγε, τραυματισμένος για την παραλιακή και την Γλυφάδα, που ήταν το σπίτι του.

Πολιτεύεται στην συνέχεια με το “Εθνικό κόμμα”, του στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα, τον Μάρτιο του 1946, και εξασφαλίζει 242 ψήφους, στην Α΄ Αθηνών.

Ο Βάσος Βέργης δεν ήταν απλά ένας αγωνιστής Καρπάθιος, αν και δεν ξαναγύρισε ποτέ στον γενέθλιο του τόπο, σε ολόκληρη τη ζωή του πάλεψε για να την δει ελεύθερη, ελληνική.

Ήταν ευκατάστατος, οικονομικά ανεξάρτητος, ποτέ όμως δεν έβαλε τα προσωπικά του θέλω, εκείνες τις φωνούλες του υπερ-εγώ, πάνω από εκείνες τις αξίες ή τις ανάγκες, των συνανθρώπων του.

Ο Βάσος Βέργης έφυγε πλήρης ημερών, στα 94 χρόνια του “αναχώρησε” στις 9 Μάρτη 1977, χορτασμένος, για το σκοτεινά περίφημο, το αναπόδραστο, ταξίδι δίχως επιστροφή,.

Η ζωή του, η διαδρομή του, σαν σενάριο για μια παράτολμη, ακριβή και μυθική ταινία. Ακόμη σήμερα ο δισέγγονος του Θανάσης Ράλλης, καμαρώνει για τον προπάππου του, περιγράφει και κάθε τόσο αναρωτιέται για την όποια υπερβολή μέσα στην αλήθεια.

Υπάρχουν καρπάθιοι που τους τιμούμε για την δράση και την παρουσία τους στον μικρό τόπο, όμως υπάρχουν και κάποιοι δικοί μας, διαφορετικοί, ξεχώρισαν μέσα στις μεγάλες πόλεις, είναι που τράβηξαν τον εντελώς δικό τους δρόμο και δεν άφησαν μοίρες, ούτε και πεπρωμένα να τους παρασύρουν, να τους ρουφήξουν οι παράλογα μοιραίες δίνες της ζωής.

Ο φίλος του Μηνάς Μηναΐδης, που πολλές φορές γλεντούσε, στη βίλλα του Ορφανού, μαζί με τον Βάσο Βέργη αλλά και τον Βρασίδα Φιλιππίδη, Ποθητό Ποθητό, Νίκο Χαζαντώνη.

Τον χαρακτηρίζει μειλίχιο, προσηνή, εύθυμο και αγέρωχο.

Αδυναμία του Βάσου στα γλέντια ο σκοπός κόκκινη στεφανιά, ειδικά ο επίλογος “ο Παναγιά μου ποιά είναι αυτή με το τσεμπέρι το νεφτί.

Ακόμη και το παράσημο του ταξιάρχη από τον πανάγιο τάφο στα Ιεροσόλυμα του δόθηκε για τον έρανο που πραγματοποίησε στο Παρίσι κατά την εκεί παραμονή του.

Ο Βάσος Βέργης, δεν πούλησε ποτέ το όνομα και τη δράση του, δεν ενδιαφέρθηκε για υστεροφημίες και ηρωικούς μύθους. Όμως η υστεροφημία παντρεύεται και συνοδεύει για πάντα, όλους εκείνους που έγραψαν την ιστορία.

<http://bit.ly/32Sajvs>